

«masover's»

entre l'espasa i la paret

**ESPECTACLE TEATRAL D'UN VIATGE A LA MEMÒRIA
D'UN TEMPS I UN TERRITORI**

Idea, guió i realització: **VALENTÍ PIÑOT**

Direcció, espai i llums: **JOAN FONT** (Comediants)

«masovers»

Amb la llum de la lluna
de tu m'haig d'allunyar,
entre plors i cançonetes
adéu cingles i turons
adéu mas, casa volguda

(fragment cançó espectacle)

«masovers»

- un dia de matança -

EL PERQUÈ DE «masovers»

A mitjans dels anys 70 del segle passat, vaig estar visitant i vivint temporades a la comarca de La Selva, Catalunya, prop del Montseny. Concretament, a Sant Hilari de Sacalm, capital de les Guilleries. Allí va ser on vaig començar a conèixer els maquis i el seu món: fets històrics, llegendes i narracions sobre aquells grups armats que, en diferents zones d'Espanya, es van oposar a la institucionalització del règim franquista després de la Guerra civil. A partir d'aquell moment un cuquet es va introduir dins del meu cap.

L'any 1978 l'atzar em va portar a viure a el Forcall, comarca d'Els Ports, a l'interior de Castelló. Aquesta terra, gràcies a la seua orografia, i a la complicitat dels seus escassos pobladors, va fer possible l'aparició de la guerrilla a les seues muntanyes.

Durant els quasi deu anys que vaig ser veí del Forcall em vaig endinsar un poc més en el món del maquis. Al principi d'una forma quasi clandestina parlant amb algun veí; després, per xerrades, per les primeres publicacions del tema i per alguna visita a llocs emblemàtics com la cova dels Maquis prop de la Roca del Migdia al Forcall. El cuquet anava creixent.

Poc a poc el tema rural, la pagesia, els masovers i els maquis van esdevenir un possible argument per a realitzar un muntatge teatral. En diferents èpoques vaig intentar portar endavant el projecte, però per un motiu o un altre mai era una prioritat.

Un dia de sobte, el *cuquet* es va despertar. Va ser el juliol de 2019, dins del marc del XLI Aplec dels Ports de Herbers, just enmig d'una conferència de Lluís Ibáñez «Geografies del conflicte i confluència: Maquis i masovers als Ports». De cop, ho vaig tenir clar. Ja sabia qui havia de ser el centre de la narració: el masover.

«masovers»

Vaig començar a revisar llibres, documentació i escrits que tenia guardats al «calaix dels projectes per a realitzar». Vaig anar a parlar amb gent de la comarca, i amb tota la informació vaig acabar elaborant un projecte-guió. L'objectiu inicial era presentar un espectacle d'aquells temps foscos i de silenci, quan els masovers es trobaven en mig de la pinça que formava, per una banda, la guàrdia civil – amb totes les forces repressores del franquisme: cacics, església, adherits al sistema... - i els maquis per l'altra. Volia estrenar l'espectacle en el següent Aplec dels Ports a Forcall, el 2020.

Aquest 2020, però ens tenia preparada una sorpresa que ningú no esperàvem: l'arribada del «COVID 19» el maleït «CoronaVirus» que ho ha trastocat tot, i com no, també aquest projecte i la seua estrena.

Enmig de la pandèmia va aparèixer en Joan Font i Pujol, amic de la infància i amb qui vaig col·laborar en el naixement del grup Comediants. Ell és la persona que em va fer estimar aquest ofici del teatre, i per a mi, el meu primer mestre.

Tots dos de la maneta, Valentí i Joan / Joan i Valentí, hem reprès aquest apassionant projecte que volem mostrar públicament cap a mitjans-finals de l'any 2021.

Valentí Piñot, desembre de 2020

- família masovera -

- maqui -

QUÈ VOLEM EXPLICAR:

L'espectacle vol ser una mirada i un record a una manera de vida que s'acaba. Un petit homenatge al món rural, a una gent que històricament ha estat deixada de la mà de Déu: els masovers.

Un masover, viudo i ja molt major, es veu obligat a vendre el mas de la seua propietat. Les causes: l'edat, les forces li flauegen, les pressions de la família que no pot tenir cura d'ell, la soledat i l'abandonament generalitzat en què es troben les zones rurals, mancades de serveis i infraestructures bàsiques.

*«Sincerament en la vida no m'havia passat pel cap
que caldria vendre el mas, la meua casa de tota la vida»*

Un dia rep la visita d'un grup de possibles compradors i els mostra les diferents estances del mas. Mentre ho fa, reviu emocionat alguns dels moments viscuts entre aquestes quatre parets i la transformació del mas amb el pas del temps.

Li venen a la memòria també distintes històries basades en fets reals. Explica els canvis del seu entorn i de la seua vida, les pressions que van patir els masovers i ell, concretament, durant la infantesa i la joventut. Ens explicarà històries com:

- Hem perdut la clau! Si no la trobem estem perduts.
- La cova dels maquis. El pare ha enganyat a la Guàrdia Civil.
- La nit de reis. Record d'un dels dies més bonics de la meua infantesa.
- La processó de la vergonya. L'escarment de dues veïnes del poble.
- Una venjança sense sentit. Set de sang, entre uns i altres.
- La festa de la matança. Una celebració que acaba com no hauria d'acabar.

«masovers»

«Tot aquest temps tan llarg de la postguerra, encara no l'he pogut oblidar»

La violència exercida pels guanyadors de la guerra, la presència dels maquis per la zona, la vulnerabilitat a la qual estaven sotmesos tots els ciutadans i la poca o nul·la visibilitat que tenien fora del seu entorn, feien invisible aquesta gent, aquest territori i aquesta situació.

*«Ja han passat més de sis anys de la maleïda guerra entre germans,
i per la serra tot continua igual o pitjor, estem entre l'espasa i la paret, atrapats entre dos focs»*

D'ací pocs anys per un motiu o un altre no quedaran habitants al poble ni masovers al camp. Tothom marxa a viure a les ciutats. Quina sort! Abans havíem de fugir a un altre país... Temps foscos i de silenci!!!

- mas en runes -

- mas restaurat -

«masovers»

- colla de maquis al bosc -

«masovers»

I COM HO EXPLICAREM:

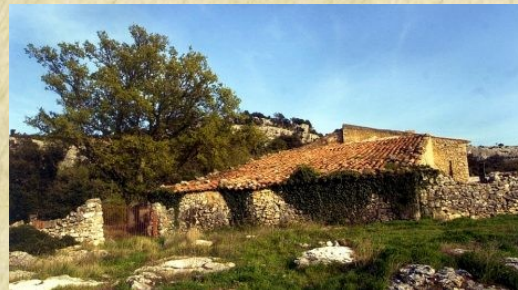
En escena hi haurà un únic actor que donarà vida a diversos personatges per explicar «masovers», una història complexa que canvia d'espais contínuament i que ens farà viatjar per diferents èpoques.

El propietari del mas esdevindrà el fil conductor de l'obra, un espècie de "fals narrador". Serà a través d'ell que descobrirem els protagonistes de cadascuna de les narracions que s'expliquen a l'obra, mentre intenta vendre el mas, la vivenda de la seua vida.

Emmarcarem l'acció en un espai no realista, més aviat simbòlic i aparentment buit, on objectes, mobles o elements que hi apareixen ens ajuden a crear, a través del suggeriment, un lloc real per cadascuna de les accions i situacions.

La llum jugarà un paper important i ajudarà a crear els climes adequats per on es desenvolupa la narració: de dia o de nit, estiu o hivern, interior o exterior, una festa o un enterrament.

Volem fer una aposta i proposta dramàtica-conceptual a través del so, crear una banda sonora de dalt a baix de la representació entre climes, músiques, sons, efectes, cançons, veus, narracions, poemes... que ens porten a un mon màgic i emocionant. Aquesta banda sonora serà un altre fil conductor de la funció i ens ajudarà a donar unitat a tot aquest trencaclosques.

- mas actualment abandonat -

NOTA SOBRE LA REPRESENTACIÓ:

En principi aquesta proposta es va plantejar per ser estrenada a l'Aplec del Ports 2020, a Forcall, com un espectacle que es desenvolupava d'una forma itinerant en diferents espais d'un mas, concretament en el mas Molí Matalí del Forcall, molt prop del centre de la vila.

Després de l'estrena volíem representar-lo en diferents espais no "convencionalment" teatrals, com ara en les distintes estances d'un museu, viatjant per les habitacions d'una casa de cultura, dins les entranyes-instal·lacions d'un teatre o en "espais històrics" - un refugi, per exemple-, sempre pensat amb un nombre reduït i limitat d'espectadors.

"Però l'actual crisi sanitària ens ha obligat a replantejar el format. Ara el situarem dalt d'un escenari convencional, on el públic romandrà assegut en el pati de butaques, a certa distància de l'escenari amb les mesures i distàncies de seguretat adients"

No descartem, però, fer l'espectacle en el seu format original itinerant quan tornem a la normalitat. Tant de bo siga aviat.

- paisatge rural d'un mas -

- masover pasturant -

- masovera -

«masovers»

«masovers»

entre l'espasa i la paret

EQUIP ARTÍSTIC

Idea, guió, text i realització: **VALENTÍ PIÑOT**

Direcció, guió, text,
disseny espai escènic i llums: **JOAN FONT**

Música, efectes sonors i disseny escenografia: **PANCHI VIVÓ**

Regidoria, elaboració materials i vestuari: **MARISOL RENAU**

Construcció escenografia: **ANNA DOBON**

Muntatge foto-vídeo, coordinació tècnica i logística: **JOAN RAGA**

Tècnic actuació: **DAVID VILLASEÑOR**

Veus off: **JUAN MANUEL RENAU – RAÛL TORRENT
– MIGUEL ÀNGEL PRADES – ANTONI
PLANELLES – MARISOL RENAU – DANI
TORMO – ANNA MARÍ**

Producció artística:

Producció executiva:

Patrocini:

Col·laboració:

Assessoria històrica:

RAÜL GONZALEZ - ANTONI VALESA - FRANCISCO CARBÓ – LLUÍS IBÁÑEZ

VALENTÍ PIÑOT DUXANS és fundador de **PIMPINELLES-teatre** l'any 1978, creant i produint nombrosos espectacles per a públic familiar - l'any 1984, dissenya i organitza la 1ª campanya de teatre a l'escola a la província de Castelló, pionera en tota la comunitat, amb l'espectacle **PUJA'T AL CARRO** historia del teatre a través del temps - ja com actor en solitari, a produït els següents espectacles: **DUSAN GOLE**, espectacle sobre els crims de guerra. **TELMAH, el llànties** basat en l'obra de William Shakespeare Hamlet, príncep de Dinamarca, **AUGUST, el teatre del teatre**, parla del teatre dins del teatre... - Cal mencionar dos dels espectacles que han donat la volta per la gran majoria de comunitats autònomes des de finals dels noranta: **UNA CLASSE AMB DON ABILI** i **TRAGÈDIES I KOMÉDIES DE DON ABILI A L'OLIMP** - Direcció escènica a col·laborat en diferents muntatges i grups teatrals - Codirecció de la **Mostra de teatre RECLAM** des del any 1994 fins al 1999; Coordinador i assessor de la campanya **CAIXAESCENA** anys 2007 i 2008; Direcció artística del **Festival de la Oralitat** Castelló de la Plana 2005 al 2008 - Dins el món de la narració oral a participat en diferents projectes i muntatges.

JOAN FONT PUJOL és **director-fundador de COMEDIANTS** des de l'any 1971 - **en aquest 2021 es celebraran els seus 50 anys d'història**. - Ha representat **més de quaranta espectacles teatrals pels cinc continents i ha visitat més de 50 països**. - **Director-Creador de la Fira de Teatre de Carrer de Tàrraga, 1982** i director del emblemàtic espectacle de foc: **"DIMONIS"** (1981 a Venècia) - **Director de la Cloenda dels Jocs Olímpics de Barcelona 92 i de la Cavalcada "La Magia del Tiempo" Expo'92 de Sevilla** - A partir de l'any 1999 fins l'actualitat **ha creat i representat òperes per Espanya, Europa i Amèrica del Nord**. És responsable de la creació del **Petit Liceu**, per la representació d'òperes per tots els públics. - Ha produït llibres, discos, cds, pel·lícules, exposicions, com la darrera el 2016: **"Comediants Inventors d'un nou llenguatge" al Palau Robert de Barcelona**, programes de Televisió, objectes especials i pedagògics.... Actualment està treballant per la celebració del 50 aniversari de Comediants.

Agraïments:

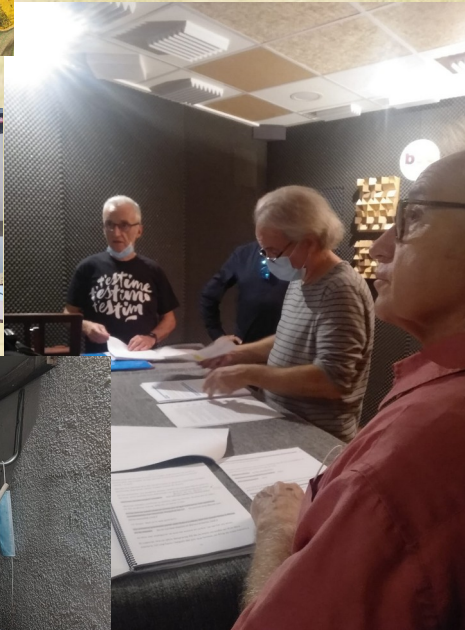
PAQUITA PRADES i PACO CARBÓ - TIAN GOMBAU - ANTONI VALESA
ANNA GASCON – TUIX & ROSS – Fundació Caixa Rural Vila-real
Felipe Edo, Amèlia Oliet i Miguel Carceller per fer-nos partícips de les seues experiències

Fonts de documentació:

Maquis i masovers, tragèdia a la muntanya / Història de maquis als Ports de Morella de Joan Josep Rovira Climent
Geografies de conflicte i confluència / Geografies del Terror / Maquis i Masovers als Ports de Lluís Ibáñez
La Pastora del monte al mito de José Calvo Segarra
Los maquis en el Maestrazgo de Francisco Segarra Capsir
MAQUIS : el puño que golpeo al franquismo de Josep Sánchez Cervelló
MAQUIS I MASOVERS entre la resistència, la supervivència i el terror de Raül González Devís
LA SEGA de Martí Domínguez
MAQUIS: una historia falseada volumen I i II de José Ramón Sanchis Alfonso
EL MAQUIS en sus documentos Francisco Aguado Sanchez
LA ESPAÑA VACIA de Sergio del Molino
entre altres...

«masovers»

PREPARATIUS I ASSAJOS:

«masovers»

REPRESENTACIÓ:

BENVINGUTS AL «MAS DEL MIGDIA»

HEM PERDUT LA CLAU!

Si no la trobem estem perduts.

«masovers»

LA COVA DELS MAQUIS

El pare ha enganyat a la Guàrdia Civil.

LA NIT DE REIS

Record d'un dels dies més bonics de la meua infantesa.

«masovers»

LA PROCESSÓ DE LA VERGONYA.
L'escarment de dues veïnes del poble.

UNA VENJANÇA SENSE SENTIT
Set de sang, entre uns i altres.

<<masovers>>

LA FESTA DE LA MATANÇA

Una celebració que acaba com no hauria d'acabar.

COMIAT

«masovers»

«Dediquem aquest espectacle a totes les famílies que lluiten cada dia per donar una pau digna als seus essers estimats i han estat oblidats per la història»

«masovers»

L'esperança està desfeta
l'amargor es fa infinita
dins del meu cor encongit
que s'esguerra i es dessagna
al marxar a un nou destí

(fragment cançó espectacle)

CONTACTE:

info@masovers.org

Marisol

M. 660849813

Valentí

M. 630925359

<http://masovers.org>